

5. Konsten att skapa synergier sett ur trenätsperspektivet

Lågstadieläraren Eva placerade sina nya elever två och två. Ett av hennes syften med den parvisa placeringen var att eleverna skulle kunna få omväxling genom att tävla. När en sådan där tävling kom till stånd berodde det på en form av samarbete mellan Eva och eleverna: eleverna bidrog med lusten att tävla och Eva med den parvisa placeringen, som gjorde tävlandet möjligt. Om eleverna hade suttit en och en hade de inte kunnat tävla. Och tvärtom, om eleverna inte hade lust att tävla, så hjälpte det inte att de satt två och två. Ordet *synergi* kommer från grekiskans *synergos*, och betyder samarbete. Genom den parvisa placeringen och elevernas lust att tävla uppstod en synergi som gav en *synergieffekt*: en tävling som gav omväxling.

Den parvisa placeringen var en strategi för att skapa arbetsro; Eva berättade om ytterligare två sådana strategier: hon lekte en namnlek med eleverna och gjorde en rundvandring i skolan så att de kunde få träffa rektor, skolsköterska och vaktmästare. Det är tänkbart att dessa *utgångsaktiviteter* faktiskt resulterade i arbetsro, på det sätt som Eva trodde att de skulle göra. I så fall var även arbetsro en synergieffekt, ett resultat av tre *samverkande strategier*.

Eva tänkte sig att det utifrån hennes tre utgångsaktiviteter – den parvisa placeringen, namnleken och rundvandringen – skulle uppstå ett antal processer, som tillsammans på olika sätt skulle bidra till arbetsro. Tillsammans bildar de *samordnade* och *samverkande strategier* ett *strateginät* som uppritade som tankekarta får följande utseende:

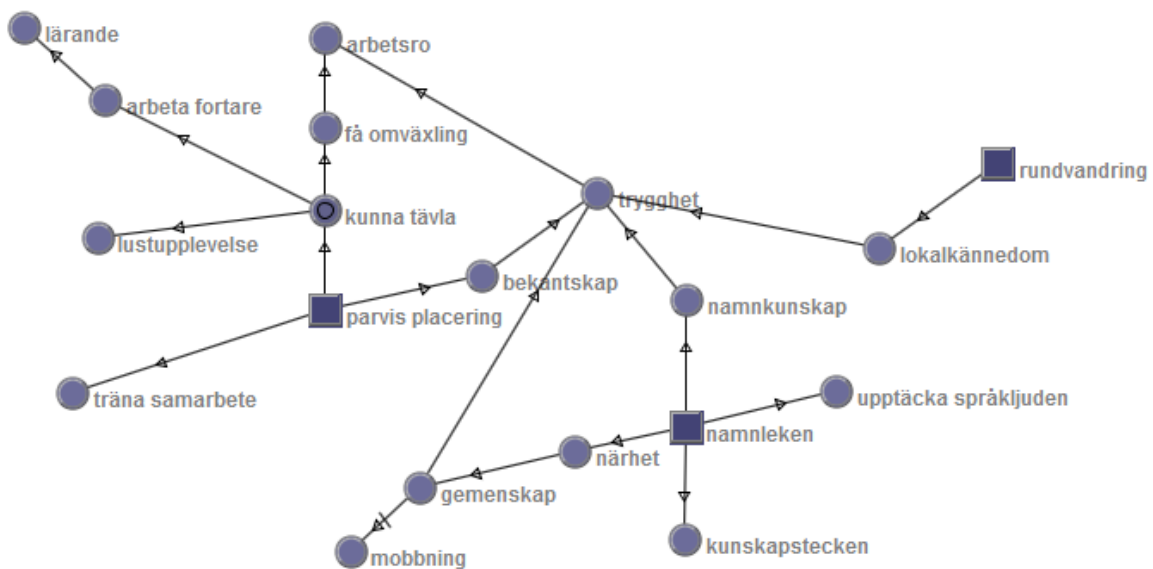

Bild. Exempel på hur de båda konsterna *att vara effektiv* och *att skapa synergier* kan bilda en helhet. Strateginät med tre utgångsaktiviteter (fyrkanter), samordnade strategier (pilar från fyrkanterna) och samverkande strategier (pilar till en och samma ring). (Hämtad ur [https://metodik.education/ Undervisningskonster](https://metodik.education/Undervisningskonster))

Strateginätet är uppbyggt av ledande faktorer av två slag, vilka är tecknade med ringar respektive fyrkanter. Fyrkanterna anger utgångsaktiviteterna som är tänkta att sätta igång processer. Pilarna visar de tänkta förloppen, hur de ledande faktorerna gör skillnad. Ringarna visar tillstånd eller händelser i processerna.

Vilka som är samordnade strategier framgår av pilar som utgår från en och samma utgångsaktivitet. Samverkande strategier framgår på motsvarande sätt av pilar som pekar mot en och samma ring.

Detta strateginät exemplifierar såväl *konsten att vara effektiv* som *konsten att skapa synergier*.